

**Digər ölkə ərazisinə müvəqqəti gələn şəxslərə
tibbi xidmət göstərilməsi haqqında
Avropa Sazişinə qoşulmaq barədə**

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

- Azərbaycan Respublikası Digər ölkə ərazisinə müvəqqəti gələn şəxslərə tibbi xidmət göstərilməsi haqqında 17 oktyabr 1980-ci il tarixli Avropa Sazişinə qoşulsun.
- Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Heydər ƏLİYEV.

Bakı şəhəri, 31 may 1996-cı il.

№ 111-IQ.

«Azərbaycan» qəzetində dərc edilmişdir (25 iyun 1996-cı il, № 119) («VES Consultancy» LLC).

«Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Topusu»nda dərc edilmişdir (31 avqust 1997-ci il, № 2, maddə 138) («VES Consultancy» LLC).

**Digər ölkə ərazisinə müvəqqəti gələn şəxslərə tibbi xidmət
göstərilməsi haqqında**

Avropa Sazişi

Sazişi imzalamış Dövlətlər,

Avropada təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üzrə Müşavirənin Yekun aktının mövcud müddəalarını nəzərə alaraq,

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının Avropa regional konfranslarının sosial təminat sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi barədə tövsiyələrini xatırladaraq,

bu Dövlətlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsi və qanunvericiliyinə əsasən tibbi xidmət hüququna malik olduqları Dövlətdən fərqli digər Dövlətin ərazisinə müvəqqəti gələn şəxslərin sayının artması səbəbindən sosial təminat sahəsindəki həll olunmalı problemlərin mühümlüyünü nəzərə alaraq,

aşağıdakı müddəalara dair razılığa gəldilər:

Maddə 1

Bu Sazişin tətbiqi məqsədilə:

a) «Razılığa gələn Tərəflər» ifadəsi təsdiqnaməsini göndərmiş istənilən dövlət deməkdir;

b) «qanunvericilik» termini, milli səhiyyə xidmətləri də daxil olmaqla, tibbi xidmət göstərilməsini tənzimləyən sosial təminat sistemləri ilə bağlı Razılığa gələn Tərəflərdən hər birinin bütün ərazisində və ya onun hər hansı bir hissəsində bu Sazişin imzalandığı vaxt qüvvədə olan və ya gələcəkdə qüvvəyə minəcək, təlimat xarakterli qayda və müddəaları əhatə edən qanunlar deməkdir;

c) «sosial təminat haqqında saziş» ifadəsi Razılığa gələn iki və ya bir neçə Tərəfi bir-biri ilə bağlayan hər hansı ikitərəfli və ya çoxtərəfli saziş, habelə Razılığa gələn ən azı iki Tərəfi və ya daha başqa bir dövləti, yaxud da bir neçə dövləti tibbi xidmət göstərilməsi ilə bağlı bir-biri ilə əlaqələndirən və ya əlaqələndirəcək hər hansı çoxtərəfli saziş deməkdir;

d) «səlahiyyətli hakimiyyət orqanı» ifadəsi səlahiyyətinə, Razılığa gələn hər bir Tərəfin ərazisinin hər yerinə və ya hər hansı bir hissəsinə dair qanunvericiliyin daxil olduğu həmin Tərəfin naziri, nazirləri və ya müvafiq hakimiyyət orqanı deməkdir;

e) «səlahiyyətli idarə»:

i) əgər söhbət sosial təminat sistemindən gedirsə:

- Razılığa gələn Tərəfin idarəsi deməkdir ki, həmin Tərəfin ərazisində maraqlı şəxsə tibbi xidmət hüququ həmin idarənin adından verilə bilər və ya verilə bilərdi;

ii) əgər söhbət sosial təminat sistemindən fərqli sistemdən gedirsə:

- Razılığa gələn bu Tərəfin səlahiyyətli orqanının təyin etdiyi idarə deməkdir;

f) «səlahiyyətli dövlət» ifadəsi ərazisində səlahiyyətli idarənin yerləşdiyi Razılığa gələn Tərəf deməkdir;

g) «ərazisində olma» ifadəsi səlahiyyətli dövlətdən fərqli olan, Razılığa gələn Tərəflərdən birinin ərazisində—zəruri hallarda birinci Tərəfin milli qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş müddət hüdudlarında—müvəqqəti olmaq deməkdir;

h) «olduğu yerin idarəsi» ifadəsi maraqlı şəxsin olduğu yerdə ona, həmin idarə tərəfindən qanunvericiliyi tətbiq olunan Razılığa gələn Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq tibbi xidmət göstərməyə səlahiyyəti olan idarə deməkdir;

i) «tibbi xidmət» xəstəlik, bədbəxt hadisə və ya hamiləlik zamanı zəruri tibbi yardım deməkdir;

j) «mütləq zərurət halında» ifadəsi maraqlı şəxsin həyatını və ya sağlamlığını təhlükə qarşısında qoymadan müvafiq yardım növlərinin, yaxud tibbi xidmətin göstərilməsinin təxirə salınmasının qeyri-mümkün olduğu hallar deməkdir.

Maddə 2

1. Bu Sazişin müddəaları Razılığa gələn hər hansı Tərəfin qanunvericiliyinə görə özlərinin tibbi xidmət hüququnu sübuta yetirə bilən bütün şəxslərə və ya həmin Tərəfin ərazisində olacaqları təqdirdə onlara tibbi xidmətin göstəriləcəyini sübuta yetirmək iqtidarında olan bütün şəxslərə şamil edilir.

2. Lakin Razılığa gələn Tərəflərdən birinin qanunvericiliyi bir neçə tibbi xidmət rejiminin olmasını nəzərdə tutursa, həmin Tərəf 6-cı maddənin i) bəndinin «b» və «c» yarımbəndlərinin müddələrinin tətbiq edilməsi barədə razılıq əldə edilmiş Razılığa gələn hər hansı digər Tərəflə münasibətlər üçün onun qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş və bu Sazişin şamil edilə biləcəyi tibbi xidmət rejimlərini 1-ci Əlavədə (Əlavə verilmir) dəqiqləşdirə bilər.

3. Razılığa gələn hər bir Tərəf 18-ci maddənin 1-ci bəndinin müddələrinə uyğun olaraq hər hansı düzəlişin 1-ci Əlavəyə daxil edilməsi üçün bu barədə məlumat verir.

Maddə 3

1. Bu Saziş Razılığa gələn Tərəflər arasındakı münasibətlərdə istənilən Konvensiyanın sosial təminat barədə müvafiq müddələrini bir şərtlə əvəz edir ki, bu müddəalar Razılığa gələn Tərəflərin ümumi razılıqına əsasən 2-ci Əlavədə (2-ci Əlavə verilmir) göstərilsin.

2. Razılığa gələn Tərəflər ümumi razılıq əsasında, 18-ci maddənin 1-ci bəndinin müddələrinə uyğun olaraq, onlara aidiyyəti olan hər hansı düzəlişin 2-ci Əlavəyə daxil edilməsi barədə rəsmi bildiriş göndərə bilərlər.

Maddə 4

1. Səlahiyyətli dövlətdən fərqli, Razılığa gələn digər Tərəfin ərazisində olduğu vaxt bu Sazişin şamil edildiyi və tibbi rəyə uyğun olaraq, sağlamlıq durumu təxirəsalınmaz tibbi xidmət tələb edən şəxslərə onların sağlamlıq vəziyyətinin tələb etdiyi tibbi xidmət, bu Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq onların buna hüququ varmış kimi göstərilir. Bu cür tibbi xidməti şəxslərin olduğu yerin idarəsi, bu idarənin tətbiq etdiyi qanunvericiliyin müddələrinə uyğun olaraq elə tərzdə göstərir ki, sanki maraqlı şəxslər göstərilən idarəyə aiddirlər; bu şəxslər sağalanadək və ya onların sağlamlıq vəziyyəti, bu maddənin 3-cü bəndində nəzərdə tutulan şərtlərə uyğun olaraq, ərazisində daimi yaşadıqları Razılığa gələn Tərəfin ərazisinə qayıtmalarına və ya repatriasiya olunmalarına imkan verənədək göstərilir.

2. Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli hakimiyyət orqanlarının protezlər, ləvazimat dəsti və böyük əhəmiyyətə malik olan və ümumi razılıq əsasında dəqiqləşdirilməsi tələb olunan digər təbii yardım növləri təqdim etməsi 6-cı maddənin 1-ci bəndinin «b» yarımbəndinin müddələrini tətbiq edən idarələrlə razılaşdırmaqla, səlahiyyətli

idarənin verdiyi icazədən asılıdır. Lakin təxirəsalınmaz hallarda belə icazə tələb olunmur.

3. Əgər bu maddənin 1-ci bəndində qeyd olunan şəxsin sağlamlıq vəziyyəti onun yaşadığı dövlətin ərazisinə öz vəsaiti ilə qayıtmasına imkan vermirsə, lakin bununla belə, onun nəqliyyatla aparılmasına imkan verirsə, şəxsin olduğu yerin idarəsi Razılığa gələn Tərəflər və ya səlahiyyətli hakimiyyət orqanları arasında bununla əlaqədar bağlanmış sazişə uyğun olaraq, səlahiyyətli idarə ilə birlikdə həmin şəxsin bu dövlətin ərazisinə repatriasiyası üçün zəruri tədbirlər görür.

4. Əgər şəxsin olduğu yerin idarəsi tərəfindən tətbiq olunan qanunvericilikdə tibbi yardım göstərilməsi üçün tətbiq olunan bir neçə tibbi yardım sistemi nəzərdə tutulursa, bu maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq tibbi yardımın göstərilməsi üçün məqbul olan müddəalar əsas sistemin müddəaları və ya bu cür sistem yoxdursa, sənayedə muzzla işləyənləri əhatə edən sistemin müddəaları əsas götürülür.

5. Bu maddənin 1-ci bəndinin müddəalarından asılı olmayaraq, bu Sazişin müddəaları Razılığa gələn Tərəflərdən birinin—səlahiyyətli dövlətdən fərqli Tərəfin ərazisinə tibbi yardım almaq üçün yollanan şəxslərə tətbiq edilə bilməz.

Maddə 5

1. 4-cü maddənin 1-ci bəndinə uyğun olaraq tibbi yardım almaq üçün maraqlı şəxs Razılığa gələn Tərəflərdən birinin—ərazisində olduğu Tərəfdən fərqli Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq tibbi yardım almaq hüququnu təsdiq edən sübut təqdim etməlidir.

2. Bu maddənin əvvəlki bəndində sözügedən sübut Razılığa gələn Tərəflərin hakimiyyət orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş nümunəyə uyğun olaraq səlahiyyətli orqan tərəfindən verilmiş attestasiya şəklində təqdim edilir.

3. Maraqlı şəxs Razılığa gələn Tərəflərdən birinin—bu Tərəfin bütün vətəndaşları, yaxud orada daimi yaşayan bütün şəxslər üçün tibbi xidmətdən istifadə hüququna təminat verən Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq bu cür hüquqa malik olduqda, həmin maraqlı şəxs bu maddənin bundan əvvəlki bəndində sözügedən attestasiyanın əvəzinə özünün pasportunu və ya ona bərabər tutulan, şəxsiyyəti təsdiq edən digər sənədi—əgər Razılığa gələn maraqlı Tərəfin səlahiyyətli hakimiyyət orqanları onu, məsələn, qarşılıqlı razılığa əsasən, yetərli hesab edərlərsə—təqdim edə bilər.

4. Mütləq zərurət hallarında maraqlı şəxsə tibbi yardım göstərməkdən o səbəbə görə imtina edilə bilməz ki, həmin şəxs 2-ci bənddə nəzərdə tutulan attestasiyanı və ya bu maddənin bundan əvvəlki bəndində göstərilmiş sənədlərdən birini lazımı anda təqdim etmək iqtidarında deyildir. Lakin bu halda şəxsin olduğu yerin idarəsi bu Sazişin müddəalarının maraqlı şəxsə şamil edilib-edilmədiyini müəyyənləşdirmək üçün səlahiyyətli idarəyə müraciət edir. 2-ci maddənin 1-ci bəndinin müddəalarından asılı olmayaraq, 6-cı maddənin 1-ci bəndinin «a» yarım-bəndinin, yaxud «c» yarım-bəndinin müddəalarını tətbiq etməyə razılaşmış Razılığa gələn Tərəflər bu bəndin bundan əvvəlki cümləsinin tətbiqi prosesində ortaya çıxan çətinlikləri qarşılıqlı razılaşmalar yolu ilə həll edə bilərlər.

5. Bu Sazişə uyğun olaraq tibbi yardım almaq hüququna malik olan şəxsin həyat və sağlamlığına ciddi təhlükə yarandıqda, yaxud yaşı 18-dən az olan və öz ailəsindən ayrı

düşməklə hospitalizə edilmiş şəxsdən söhbət gedirsə, yaxşı olar ki, həmin şəxsin maraqlarının qorunması üçün ərazisində onun daimi yaşayış yeri olan Razılığa gələn Tərəfin konsulluq orqanına bu barədə məlumat verilsin.

Maddə 6

1. Şəxsin olduğu yerin idarəsinin, 4-cü maddənin müddəalarına uyğun olaraq tibbi xidmət üçün çəkdiyi xərcləri:

a) səlahiyyətli idarə heç bir halda ödəmir;

b) səlahiyyətli idarə, inzibati məsrəflər istisna olmaqla, faktiki xərclər barədə əsaslandırıcı sənədlər əsasında tam ödəyir;

c) əgər Razılığa gələn Tərəflər bu bəndin «a», «b» və ya «c» yarımbəndlərini tətbiq etməyə razı olsalar, əlavə sazişlərə uyğun olaraq səlahiyyətli idarə bütünlüklə ödəyir.

2. Bu maddənin bundan əvvəlki bəndinin «b» yarımbəndinin müddəalarını tətbiq etməyə razı olan Razılığa gələn Tərəflər arasındakı münasibətlərdə səlahiyyətli idarə, 4-cü maddənin müddəalarına uyğun olaraq, şəxsin olduğu yerin idarəsinin tibbi xidmət üzrə çəkdiyi xərclərin sonuncu idarənin maliyyə orqanının göstərdiyi faktiki miqdarını ödəyir. Ödəmələrin məbləği şəxsin olduğu yerin idarəsinin öz yardım alan şəxsləri üçün təqdim edə biləcəyi oxşar tibbi yardım üzrə çəkilən xərclərin faktiki miqdarından artıq ola bilməz.

3. Bu maddənin 1-ci bəndinin «c» yarımbəndinin müddəalarını tətbiq etməyə razı olan Razılığa gələn Tərəflər arasındakı münasibətlərdə səlahiyyətli idarə şəxsin olduğu yerin idarəsinin tibbi xidmət üzrə çəkdiyi xərcləri 4-cü maddənin müddəalarına əsasən və misal üçün, bu iki Tərəf arasında, xüsusilə Razılığa gələn maraqlı Tərəflərin səlahiyyətli orqanlarının qəti müəyyən edilmiş məbləğlər və ya qarşılıqlı hesablaşmaların digər formaları əsasında ümumi razılığına uyğun olaraq və təqdim olunan sənədlərdən götürülmüş bütün müvafiq sübutlardan çıxış etməklə müəyyən edilən məbləğlər həddində ödəyir.

Maddə 7

1. Bu Sazişin müddəalarına uyğun olaraq, əgər Razılığa gələn Tərəflərdən birinin idarəsi xərclərin ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş, Razılığa gələn digər Tərəfin idarəsinin ödədiyi xərclərin debitorudursa, borc ikinci Tərəfin valyutasında ödənilir. Əgər Razılığa gələn Tərəflər başqa formalar barədə razılığa gəlməmişlərsə, birinci idarə, qeyd olunan valyutada belə ödəmədən lazımı qaydada azad edilir.

2. Bu Sazişin tətbiqindən irəli gələn məbləğlərin köçürülməsi, zərurət olduqda, Razılığa gələn həmin Tərəflər arasında köçürmə anında bu sahədə qüvvədə olan sazişlərə uyğun tərzdə həyata keçirilir. Maraqlı Tərəflər arasında belə sazişlər olmadıqda xüsusi sazişlər bağlanmalıdır.

Maddə 8

1. Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli hakimiyyət orqanları:

- a) bu Sazişin tətbiqi üçün görülmüş tədbirlərlə bağlı hər hansı informasiyanı;
- b) bu Sazişin tətbiqi üçün faydalı olan hər hansı informasiyanı;
- c) öz qanunvericiliyində edilən, bu Sazişin tətbiqinə təsir göstərə bilən dəyişikliklərlə bağlı hər hansı informasiyanı bir-birinə göndərirlər.

2. Bu Sazişin tətbiqi məqsədilə Razılığa gələn Tərəflərin hakimiyyət orqanları və idarələri bir-birinə, öz qanunvericiliklərinin tətbiqi zamanı göstərə biləcəkləri tərzdə xidmətlər göstərirlər. Bu hakimiyyət orqanlarının və idarələrin qarşılıqlı inzibati yardımını prinsipə pulsuzdur. Bununla belə, Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli orqanları ayrı-ayrı xərclərin ödənilməsi barədə şərtləşə bilirlər.

3. Razılığa gələn Tərəflərin hakimiyyət orqanları və idarələri bu Sazişin tətbiqi məqsədilə bilavasitə öz aralarında yazışma apara bilirlər.

4. Razılığa gələn Tərəflərin bu orqanları və idarələri bu Sazişin müddəalarının şamil edildiyi şəxslərin maraqları naminə maraqlı şəxslər, yaxud onların müvəkkilləri ilə də əlaqə saxlaya bilirlər.

5. Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli orqanları bu Sazişin şamil edildiyi şəxslərin maraqları naminə bəzi xüsusi, şəxsi və ya kollektivlə bağlı hadisələrin həllinə kömək məqsədilə zəruri ola biləcək bütün tədbirləri görürlər.

Maddə 9

1. Razılığa gələn Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinin icrası baxımından həmin Tərəfin qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş vergilərdən, gerb rüsumlarından, məhkəmə xərclərindən, yaxud qeydiyyat rüsumlarından azad olunma, yaxud bunların azaldılması ilə bağlı güzəştlər və imtiyazlar Razılığa gələn digər Tərəfin qanunvericiliyinin və ya bu Sazişin yerinə yetirilməsi baxımından hazırlanması zəruri olan analogi sənədlərə də şamil edilir.

2. Qanunvericilik və ya buna uyğun hər hansı digər prosedur bu Sazişin tətbiqi məqsədilə verilməsi zəruri olan istənilən aktların və ya rəsmi xarakterli hər hansı sənədin tərtibinə icazə verir.

Maddə 10

1. Razılığa gələn Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq müəyyən edilmiş müddətlərdə bu ölkənin idarəsinə təqdim edilməli olan ərizə və ya xahişlər o halda qəbul edilir ki, Razılığa gələn digər Tərəfin idarəsinə onlar elə həmin müddətdə təqdim edilmiş olsun. Bu halda həmin sənədlərə baxan idarə təxirə salmadan bu ərizələri və ya xahişləri, ya bilavasitə, ya da Razılığa gələn bu Tərəflərin səlahiyyətli orqanları vasitəsilə həmin ərizə və ya xahişləri birinci Tərəfin bu cür sənədlərin öyrənilməsi məsələlərində səlahiyyətli olan idarəsinə verir. Bu ərizə və ya xahişlərin ikinci Tərəfin idarəsinin ünvanına göndərildiyi tarix həmin sənədlərin öyrənilmək üçün səlahiyyətli idarəyə təqdim edilmə müddəti hesab olunur.

2. Bu Sazişin və ya bu Əsasnamənin tətbiqi məqsədilə Razılığa gələn Tərəfin hakimiyyət orqanına, rəbitə orqanına və ya idarəsinə təqdim olunan ərizələr, bəyannamələr, şikayətlər və ya digər sənədlər belə bir əsasda rədd edilə bilməz ki,

həmin sənədlər Razılığa gələn Tərəflərdən birinin hər hansı rəsmi dilində tərtib olunmuşdur.

Maddə 11

Razılığa gələn iki və ya bir neçə Tərəf arasında bu Sazişin təfsiri və ya tətbiqi ilə bağlı yaranan hər hansı fikir ayrılığı Razılığa gələn maraqlı Tərəflərin səlahiyyətli orqanları arasında birbaşa danışıqlar yolu ilə həll olunacaqdır. Razılığa gələn bütün Tərəflər üçün maraq doğuran məsələdən söhbət getdiyi halda, Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru bu orqanların xahişi ilə və Razılığa gələn digər Tərəflərin səlahiyyətli hakimiyyət orqanları ilə məsləhətləşmələrdən sonra bu fikir ayrılığını Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli hakimiyyət orqanları təmsilçilərinin müşavirəsinə müzakirəyə çıxaracaqdır ki, müşavirə bu məsələyə dair öz fikrini bildirsin.

Maddə 12

2-ci maddənin 2-ci bəndində və 3-cü maddənin 1-ci bəndində göstərilən əlavələr, habelə həmin əlavələrə ediləcək düzəlişlər bu Sazişin ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Maddə 13

1. Bu Saziş Beynəlxalq Əmək Bürosunda hər hansı Avropa dövlətinin imzalaması üçün açıqdır.
2. Bu Saziş ratifikasiya üçün təqdim ediləcəkdir. Təsdiqnamələr ilə bağlı aktlar Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoruna göndəriləcəkdir.
3. Bu Saziş ikinci təsdiqnamənin saxlanılmağa verildiyi aydan sonra gələn ikinci ayın birinci günündə qüvvəyə minir.
4. Sazişi sonradan ratifikasiya edəcək hər bir dövlət üçün bu Saziş onun ratifikasiyası barədə təsdiqnamənin saxlanılmağa verildiyi aydan sonra gələn ikinci ayın birinci günündə qüvvəyə minir.

Maddə 14

1. Bu Sazişin qüvvəyə minməsinin ilkin tarixindən başlayaraq ikiillik müddət bitdikdən sonra Avropa dövləti olmayan, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının üzvü olan hər hansı dövlət bu Sazişə qoşula bilər.
2. Lakin bu Sazişin Razılığa gələn hər bir Tərəfi Sazişə qoşulan hər bir dövlətin bu maddənin 5-ci bəndinə uyğun olaraq öz təsdiqnaməsini göndərməsindən sonrakı altı ay ərzində bu cür qoşulma ilə razı olmadığını bildirə bilər.
3. Bununla belə, bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş iki il bitdikdən sonra bu Sazişi ratifikasiya edən hər hansı bir Avropa dövləti öz təsdiqnaməsini təqdim edərkən, həmin təqdim etmə anınadək Sazişə qoşulmuş Razılığa gələn hər hansı bir Tərəflə bağlı öz narazılığını, 18-ci maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq bu barədə məlumat verməklə bildirə bilər.
4. Sazişə qoşulan dövlətlər yalnız onların qoşulması ilə bağlı öz narazılığını bildirməyən Razılığa gələn Dövlətlərə münasibətdə Razılığa gələn Tərəflər olurlar.

5. Sazişə qoşulan Tərəflərin təsdiqnamələri Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoruna göndərilir.

Maddə 15

1. Qoşulan dövlətlə bu dövlətin Sazişə qoşulması ilə bağlı narazılığını bildirməyən Razılığa gələn Dövlət arasındakı münasibətlər üçün bu Saziş 14-cü maddənin 2-ci bəndinə uyğun olaraq narazılığın və bəzən ola bilər ki, 7-ci maddənin 2-ci bəndində göstərilən sazişin təqdim edilməsindən ötrü həmin Tərəf üçün müəyyən edilmiş altı aylıq müddət başa çatdıqdan sonra gələn ikinci ayın birinci günündə qüvvəyə minir.
2. Razılığa gələn Tərəflər özlərinin qarşılıqlı münasibətlərində tətbiq üçün seçdikləri 6-cı maddənin 1-ci bəndinin «a», «b» və «c» yarımbəndlərinin müddəaları barədə, 18-ci maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq, rəsmi bildiriş göndərirlər.
3. Əgər Razılığa gələn iki və ya bir neçə Tərəf bu Sazişin qüvvəyə minməsi zamanı bu maddənin əvvəlki bəndində göstərilən və bəzən ola bilər ki, bu Sazişin 7-ci maddəsinin 2-ci bəndində adı çəkilən saziş ilə bağlı tətbiq barədə razılığa gəlməmişlərsə, bu Saziş həmin Tərəflər üçün yalnız onlar arasında belə razılaşma əldə edildikdən sonra qüvvəyə minəcəkdir.
4. Bu maddənin bundan əvvəlki bəndində nəzərdə tutulan hallarda Razılığa gələn Tərəflər 18-ci maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq, bu Sazişin onlara tətbiq oluna biləcəyi tarix barədə, yaxud 14-cü maddənin 3-cü bəndinin tətbiq edildiyi Avropa dövlətlərinə münasibətdə isə təsdiqnamənin saxlanılmağa verildiyi aydan sonra gələn ikinci ayın birinci günündə qüvvəyə minməsi barədə rəsmi bildiriş göndərir.

Maddə 16

1. Bu Saziş vaxt məhdudiyəti olmadan qüvvədə qalır.
2. Bununla belə, Razılığa gələn hər bir Tərəf bu Sazişin qüvvəyə mindiyi ilk tarixdən başlayaraq, beş il keçdikdən sonra 18-ci maddənin 1-ci bəndinə uyğun olaraq bildiriş göndərməklə bu Sazişi denonsasiya edə bilər. Denonsasiya Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru tərəfindən qeydiyyatda alınmasından yalnız altı ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

Maddə 17

1. Bu Sazişin qüvvəyə minməsinin ilkin tarixindən başlayaraq beşillik dövr bitdikdən sonra Razılığa gələn hər bir Tərəf Sazişə yenidən baxılmasının mümkünlüyü məqsədlə müşavirə çağırılması barədə xahişlə Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoruna müraciət edə bilər.
2. Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru həmin xahişi aldıqdan sonra bu barədə Razılığa gələn digər Tərəflərə bildiriş göndərir və Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli hakimiyyət orqanları ilə məsləhətləşmədən sonra Razılığa gələn Tərəflərin və bu Sazişi imzalamış dövlətlərin nümayəndələrinin müşavirəsini çağıra bilər.

Maddə 18

1. 2-ci maddənin 3-cü bəndində, 14-cü maddənin 2-ci və 3-cü bəndlərində, 15-ci maddənin 2-ci və 4-cü bəndlərində və 16-cı maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş bildirişlər Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoruna göndərilir.

2. Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru Razılığa gələn Tərəfləri və Sazişi imzalamış dövlətləri:

a) hər hansı təsdiqnamənin saxlanması barədə;

b) 15-ci maddənin müddəalarına uyğun olaraq bu Sazişin qüvvəyə minmə və qüvvədə olma müddətləri barədə;

c) bu maddənin bundan əvvəlki bəndinin müddəalarının yerinə yetirilməsi üçün alınmış hər hansı bildiriş barədə məlumatlandırır.

Maddə 19

1. Bu Sazişin ilk qüvvəyə minməsi anından Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin 102-ci maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq, sənədin müvafiq surətini qeydiyyatdan alınmaq üçün Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə göndərir.

2. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin 102-ci maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq, Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru qeydiyyatın məqsədləri haqqında, barəsində bildiriş aldığı hər hansı ratifikasiya və hər hansı denonsasiya haqqında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə məlumat verir.

Maddə 20

1. Razılığa gələn iki və ya bir neçə Tərəf, zərurət olduqda, bu Sazişin tətbiqi üçün ikitərəfli və ya çoxtərəfli əsasnamələr barədə razılığa gələ bilərlər.

2. Beynəlxalq Əmək Bürosu bu maddənin bundan əvvəlki bəndində nəzərdə tutulan əsasnamələrin bağlanması asanlaşdırmaq üçün tövsiyələr hazırlayacaqdır.

Maddə 21

Bu Sazişin rus, ingilis, ispan, alman və fransızca mətnlərinin orijinalları Beynəlxalq Əmək Bürosunun arxivində saxlanılacaqdır. Bu Sazişin ingiliscə və fransızca mətnləri eyni qüvvəyə malikdir.

Bunun təsdiqi olaraq, aşağıda imza edənlər özlərinin müvafiq səlahiyyətlərini təqdim etməklə bu Sazişi imzaladılar.

1980-ci il oktyabrın 17-də Cenevrədə ingilis, ispan, alman, rus və fransız dillərində imzalanmışdır. Beynəlxalq Əmək Bürosunun Baş direktoru Sazişin bu mətninin təsdiq edilmiş nüsxələrini onu imzalamış hər bir dövlətin hökumətinə göndərəcəkdir.

